

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВ

Лацик А.О. здоб. ОС «магістр»
Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. М.О. Євдокімова
Державний біотехнологічний університет

Функціонування підприємства супроводжується безперервним кругообігом коштів, який здійснюється у формах витрат ресурсів і одержання доходів, їх розподілу і використання. Водночас визначаються джерела фінансових ресурсів, напрями і форми фінансування, оптимізується структура капіталу, проводяться розрахунки з постачальниками матеріально-технічних ресурсів, покупцями продукції, державними органами з сплати податків, персоналом підприємства тощо. Всі ці грошові відносини складають зміст фінансової діяльності підприємства, в якій найважливішу роль виконують фінансові ресурси.

У науковій літературі використовуються різні підходи щодо визначення економічної сутності фінансових ресурсів підприємства. Більшість науковців визначають їх як грошові доходи і надходження, грошові фонди цільового призначення, грошові ресурси підприємства. На думку Сіліної І., фінансові ресурси як джерела засобів підприємства, які спрямовуються на формування його активів, по суті, представляють собою грошовий капітал, що використовується підприємством для формування власних активів і здійснення виробничо-господарської діяльності [1]. О. Філімонов трактують фінансові ресурси підприємства як грошовий капітал, вкладений у підприємство для одержання доходів і прибутку. Це пояснюється тим, що сьогодні термін "фонди" (як організаційна форма руху коштів у звітності підприємства) замінено на термін "капітал". У звітності підприємства фінансові ресурси представлені капіталом і зобов'язаннями підприємства. Тобто до капіталу він відносить тільки власний капітал підприємства. Суттєвою відмінністю між капіталом і фінансовими ресурсами є те, що на певний період часу фінансові ресурси можуть бути більші або рівними капіталу підприємства. Якщо фінансові ресурси дорівнюють капіталу, то підприємство не має жодних фінансових зобов'язань.

Поддєрьогін А., визначає фінансові ресурси – це грошові кошти, що знаходяться в розпорядженні підприємства, тобто всі грошові фонди (частина коштів, які мають цільове спрямування) й частина грошових коштів у не фондовій формі (ті, що використовуються для забезпечення поточної діяльності)».

Рибалко Н.О. наголошує що: фінансові ресурси підприємства – це сукупність активів підприємства, сформованих із зовнішніх та внутрішніх джерел, що знаходяться в розпорядженні підприємства на правах власності або тимчасового володіння й які використовуються для погашення фінансових зобов'язань та забезпечення безперервності функціонування підприємства [2].

На противагу вищенаведеному, Коробов М.Я. зазначав, що фінансові ресурси підприємства варто трактувати, як: «власні та позичкові грошові цільові фонди, які формуються у процесі розподілу і перерозподілу національного багатства, внутрішнього валового продукту й національного доходу та використовуються у статутних цілях підприємства» [3]. Різні класифікаційні дефініції фінансових ресурсів у економічній літературі дають змогу сформулювати уточнене їх визначення, а саме: фінансові ресурси підприємства – це наявні в розпорядженні підприємства кошти, які поділяються за двома ознаками: за їх видами та складом; за джерелами їх виникнення (формування). Вони призначені для здійснення витрат на розширене відтворення, виконання фінансових зобов'язань перед фізичними та юридичними особами, економічного стимулювання. Фінансовим ресурсам підприємства властиві певні ознаки, що виражають грошові відносини, залежать від первинного розподілу вартості валового внутрішнього продукту, формування та використання грошових доходів і децентралізованих фондів. Здатність виконувати функцію платіжного засобу та рівень ліквідності активів є визначальними ознаками належності їх до складу фінансових ресурсів [4].

Використання фінансових ресурсів для одного суб'єкта – це формування фінансових ресурсів для інших. Фінансові ресурси цих інших суб'єктів знову ж таки будуть використані. Від величини фінансових ресурсів залежить зростання виробництва та соціально-економічний розвиток підприємства. Наявність фінансових ресурсів, їх ефективне використання визначають фінансове благополуччя підприємства: платоспроможність, ліквідність, фінансову стійкість.

Значимість проблем управління формуванням та використанням фінансових ресурсів підвищується у зв'язку з постійними змінами в податковому законодавстві України, дестабілізацією фінансового ринку і структурними змінами капіталу, які викликані змінними банківськими відсотками та курсами валют на фоні інфляції, яка не припиняється; зниженням централізованого фінансування, складністю інформаційного забезпечення, що постійно зростає [5]. З огляду на нестабільність економічної ситуації в Україні, прогнозування фінансових ресурсів

підприємства відіграє роль не лише додаткового інструментарію, а й є неодмінною умовою існування у сучасному мінливому середовищі. У процесі прогнозування найважливішими є такі фактори: прибутковість; наявність власних фінансових ресурсів; раціональне розміщення основних і оборотних коштів; платоспроможність; ліквідність. Об'єктом прогнозування, передусім, є обсяги фінансових ресурсів, які надійдуть у розпорядження підприємства у майбутніх періодах.

Малій О.Г. акцентує увагу на тому, що ефективне управління фінансовими ресурсами для підприємства в сучасних умовах є вирішальним фактором результативної виробничо-господарської діяльності, вагомим чинником формування конкурентоспроможності господарюючого суб'єкту, що спрямоване на оптимізацію фінансового механізму підприємства, координування фінансових операцій, забезпечення їх впорядкування та точного «балансування» [6].

Для підтримки нормальної фінансової діяльності, підприємству особливо важливо ефективно управляти своїми фінансовими ресурсами, правильно розподіляючи їх за видами діяльності та з урахуванням різних часових періодів. Фінансові ресурси постійно перебувають у русі, їх відмінними рисами є: грошова форма існування, належність до конкретного суб'єкта, ефективне використання для отримання прибутку та економічного зростання підприємства.

Інформаційні джерела

1. Сіліна І.В., Хацер М.В. Управління фінансовим станом підприємства в кризових умовах. Економіка та держава. 2015. № 11. С. 85-88.
2. Рибалко Н.О. Фінансові ресурси – основа діяльності підприємств. Формування ринкових відносин в Україні. 2009. № 3(94). С. 27–29.
3. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. Київ : Знання, 2000, 378 с.
4. Яременко В.Г. Сутність поняття та особливості класифікації фінансових ресурсів підприємств. Науковий вісник ужгородського національного університету. 2018. 19/3. С. 158-162.
5. Росенко К.В., Свистун Л.А. Особливості та проблеми формування фінансових ресурсів підприємств в умовах нестабільної економіки. Молодий вчений. 2017. № 11 (51). С. 1285-1289.
6. Малій О.Г. Фінансові ресурси підприємств та джерела їх формування: теоретичні аспекти. Актуальні проблеми інноваційної економіки. 2016. № 2. С. 71–74.
7. Гайбура Ю. А. Концептуальні засади формування фінансових ресурсів підприємств за сучасних умов/ Агросвіт. 2020. № 6. С.14-21.